

κι ἀόριστα, πὼς δὲν ἔχω νὰ κάμω μ' αἰνίγματα, ἀλλὰ μὲ ποιήματα, καὶ πὼς βρίσκοντ' ἄνθρωποι ποῦ τὰ διαβάζουν καὶ τὰ νοιώθουν, καὶ πὼς ἐκεῖν' οἱ ἄνθρωποι ἔχουν φωτεινότερο νοῦ κι ἀξίζουν πιὸ πολὺ ἀπὸ μένα. Ἀλλὰ τὸ δεύτερο τραγουδάκι, μ' ὅλη του τὴ σκοτεινάδα, μοῦ ἄγγιξε τὴν καρδιά· βλέπεις ὅτι τὸ σκότος του δὲν εἶνε μαῦρο, ἀλλὰ σὰν κάποιες νύχτες τῶν Ἀθηναίων, χρυσοπράσινο· κρύβει κάτι τι ἄπειρο μέσα του ποῦ τὸ μισοβλέπεις μὲς ἀπὸ χαραμάδες, σὰν τὸν Ὠκεανὸ γιὰ τὸν ὁποῖον μιλεῖ. Μοῦ ἦρθεν ὄρεξη νὰ τὸ μεταφράσω σὲ στίχους· σοῦ στέλνω τὸ πρωτότυπο καὶ τὸ μεταφρασμένο γιὰ νὰ μοῦ πῆς τὴ γνώμη σου :

ἈΝΑ ΤΟ ἈΣΤΥ

Les six filles d'Orlamonde,
 Quand la fée est morte,
 Les six filles d'Orlamonde
 Ont cherché les portes.
 Ont allamé leurs six lampes,
 Ont ouvert les tours,
 Ont ouvert quatre cents salles,
 Sant trouver le jour.
 Arrivent aux grottes sonores,
 Descendent alors :
 Et sur une porte close,
 Trouvent une clef d'or.
 Voient l'Océan par les fentes,
 Ont peur de mourir,
 Et frappent à la porte close,
 Sans oser l'ouvrir.

Ἠλιαδὴ ἀπάνου κάτου :

Οἱ ἕξι κόρες τῆς νεράϊδας,
 Μόλις, θάνατε, τὴν πῆρες,
 Οἱ ἕξι κόρες τῆς νεράϊδας
 Ἄναζήτησαν τὲς θύρες.
 Ἄναψαν τοὺς ἕξι λύχνους,
 Ἄνοιξαν τοὺς πύργους πέρα,
 Σάλες ἄνοιξαν τραχόσες,
 Δίχως νάθρουν τὴν ἡμέρα.
 Στὰ γλυκώχηα σπήλαια φτάνουν,
 Κατεβαίνουν τότε ἐκεῖ,
 Καὶ σὲ μιὰ κλεισμένη θύρα
 Βρίσκουνε χρυσὸ κλειδί.
 Τὸν Ὠκεανὸ ἀπ' τὲς τρύπες
 Βλέπουν, τρέμουν μὴ χυθοῦν,
 Καὶ χτυποῦν στὴν κλειστὴ θύρα.
 Καὶ ν' ἀνοίξουν δὲν τολμοῦν.

Ἀλλὰ, στὸ τέλος, νὰ σοῦ πῶ κι ἄλλη μιὰν ἁμαρτία μου.
 Ἡ κλειστὴ αὐτὴ θύρα μὲ τὸ χρυσὸ κλειδί δὲ μοῦ φαί-
 νει' ὠραιότερη ἀπὸ τὴν ὀλόχροση θύρα τῶν στί-
 χων τοῦ παλιοῦ μας, τοῦ δικοῦ μας τοῦ Σολωμοῦ :

Στὴν θύρα τὴν ὀλόχροση τῆς Παντοδυναμίας
 Πνεύματα μύρια παλαιά, πνεύματα μύρια νέα
 Σὲ καρτεροῦν γιὰ νὰ σοῦ εἰποῦν πὼς ἄργηρες νὰ φτάσης !

Ὁ Λογγίνος, ἱππότης τῆς Ρόδου καὶ ποιητής, ἀγαπᾷ τὴν Σμαράγδα, σύζυγον τοῦ προύχοντος Στρατῆ Ραδινοῦ. Ἡ Σμαράγδα συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς ἀναγνώ-
 σεως τῶν ἐρωτικῶν του στίχων, τῷ δίδει μιὰν νύκτα συνέντευξιν πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Λογγίνος μεταβαίνει ἄδων μὲ τὴν κιθάραν του. Ἐξῶθεν τοῦ πύργου τὸν παραφυλάττει ἡ Ἀθηναῖα, γυνὴ ἐλευθέρων ἡθῶν, ἐρω-
 μένη μὲν τοῦ Στρατῆ Ραδινοῦ, ἀλλ' ἀγαπῶσα παρα-
 φόρως καὶ ματαίως τὸν ποιητὴν. Ἀκούει τὸ μυστικὸν τῆς συνεντεύξεως, τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει καθ' ὁδὸν πρὸς τὸν φίλον του ἱππότην Αὐγουστίνον ὁ Λογγίνος καὶ βλέπει εἶτα ἀμέσως τὴν Σμαράγδα, ἀνοίγουσαν ἐν παράθυρον τοῦ πύργου καὶ ρίπτουσαν πρὸς τὸν Λογγίνον ἐν κλειδίον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνοίγει ἐκεῖνος τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ πύργου ὁ ποιητὴς γονυκλινῆς πρὸ τῆς πυργοδεσποίνης ἐξομολογεῖται τὸν διακαῆ του ἔρωτα. Τὸν ἀκούει ἐκεῖνη μὲ σπαραγμὸν ὅσον περιφρονεῖ τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος τὴν ἐγκαταλείπει καθεικάστην, χάριν νέας ἐρω-
 μένης, τόσον αἰσθάνεται ὅτι ἀγαπᾷ τὸν τρυφερόν ποι-
 ητὴν, τὸν πληροῦντα ὅλα της τὰ ὄνειρα· ἀλλὰ τὸ συ-
 ζυγικὸν καθήκον ὑπερισχέει καὶ τὸν ἰκετεύει νὰ φύγῃ μακρὰν της, νὰ τὴν λησμονήσῃ. Ἐν μέσῳ τῆς ἐρωτικῆς αὐτοῦ συνδιαλέξεως ἀνοίγεται ἐξαίφνης ἡ θύρα καὶ εἰσορμᾷ ὁ Στρατῆς Ραδινός. Τὸν ἔστειλεν ἐκεῖ ἐκδικουμένη ἡ Ἀθηναῖα, ἡ ἐρωμένη του, τῆς ὁποίας ἡ μανιώδης φωνὴ ἀκούεται ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς ὁδοῦ ἀγγέλλουσα τὴν ὑπὸ τῆς χειρὸς της παρασκευασθεῖσαν συμφορὰν. Ὁ σκαιὸς Ραδινὸς ὑβρίζει τὴν σύζυγόν του καὶ προκαλεῖ τὸν Λογγίνον εἰς μονομαχίαν. Ἐκεῖνος ἀρνείται νὰ μονομαχήσῃ πρὸ τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ καὶ θέτει τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ προσδεδλημένου. Ὁ Ραδινὸς τῷ ἐπιβάλλει νὰ πῆῃ ἐκ τοῦ δηλητηρίου τὸ ὁποῖον φέρει μὲθ' ἑαυτοῦ. Ὁ Λογγίνος πίνει, ὁ Ραδινὸς ἀπέρχεται μετὰ τῆς ἐρωμένης του, τὴν ὑψίστην περιφρόνησιν ἐκφράζων πρὸς τὴν σύ-
 ζυγόν του. Μετ' ὀλίγα λεπτά ὁ ποιητὴς ἐκπνέει, ἡ δὲ Σμαράγδα, λαβοῦσα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δηλητηρίου, τὸν παρακολουθεῖ εἰς τὸν θάνατον.

Μὴν ἀνησυχῆσετε. Τὰ τραγικὰ αὐτὰ πράγματα δὲν τάντιγράφωμεν ἐκ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Δελτίου. Συνέθη-
 σαν εἰς ἐποχὴν πολὺ ἀπομεικροσμένην ἐν Ρόδῳ, καὶ μάλιστα ὑποτίθεται ὅτι συνέθησαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Εἶνε μὲ ἄλλους λόγους ἢ ὑπόθεσις τοῦ Τραγουδι-
 στοῦ, τοῦ λυρικοῦ μονοπράκτου δράματος τοῦ κ. Πο-
 λέμη, μετὰ τόσης ἐπιτυχίας διδαχθέντος ἀπὸ τῆς σκη-
 νῆς τοῦ «Παραδείσου» τὴν ἐσπέραν τοῦ παρελθόντος
 Σαββάτου. Τὸ εὔρομεν τέλειον σχεδὸν εἰς τὸ εἶδος του,
 ἔργον μὲ καλὴν σύλληψιν καὶ γλαφυροὺς στίχους, πλῆ-
 ρες ποιητικῆς ἀληθείας, μεταδίδον ἀπὸ τῆς σκηνῆς
 ὅλην ἐκείνην τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ
 ἀνάγνωσις ὠραίου λυρικοῦ ποιήματος. Ὁ κόσμος τὸ

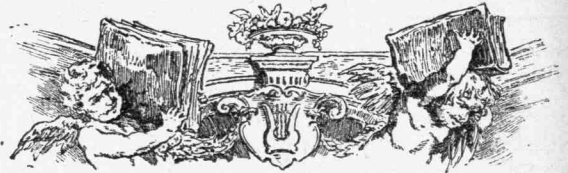
ήκουσε μετ' αίσθήματος ύψιστης ἀνακουρίσεως κατόπι τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐξαμυλωμάτων τῆς ἐφετεινῆς θεατρικῆς περιόδου. Μίαν μόνην παρατήρησιν ἔχομεν νὰ κάμωμεν : Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν τοιούτων ἔργων ἐν τῇ ὑποκρίσει, καὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ, δὲν πρέπει νὰ ἐπιζητεῖται ἡ αὐστηρὰ ἐκείνη φυσικότης, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ ἐν οἰκογενειακῶν δράμα λόγου χάριν. Οἱ ἠθοποιοὶ δὲν ἔπαιξαν, ἢ μᾶλλον δὲν ἐδιδάχθησαν νὰ παίξουν διόλου καλὰ. Ἀπὸ τοῦ στόματός των, καὶ εἰς τὰ τραγικώτερα μέρη, δὲν ἔπρεπε νὰ λείψῃ ἡ γλυκύτης καὶ ἡ χάρις, τὴν ὁποίαν ἐνέχει καὶ ἡ ποιητικωτάτη ὑπόθεσις καθ' ἑαυτὴν καὶ οἱ στίχοι τοῦ κ. Πολέμη. Αἱ ὕβρεις, οἱ θάνατοι, αἱ συμφοραὶ, δὲν ἔπρεπε νὰ φαίνωνται πραγματικά, πεζά, ἐπὶ τῆς σκηνῆς· ἀλλ' ἐξιδανικευμένα, ποιητικά, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τοῦ δραματίου. Πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν, ἡ ἀπαγγελία ἔπρεπε νὰ εἶνε ὀλωςδιόλου λυρικωτέρα, παιγνιωδεστέρα, μαλακωτέρα. Ἡ τραγικὴ σοβαρότης δὲν εἶνε πάντοτε ἡ ἀσφαλεστέρα μέθοδος, δι' ἧς ἐρμηνεύονται ὅλα τὰ ἔργα. Τὴν αὐτὴν παρατήρησιν θὰ ἐκάμωμεν καὶ εἰς τοὺς κριτικούς, τοὺς κρίναντας τὸν Τραγοῦδιστὴν ἀπὸ τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων, πρὸ καὶ μετὰ τὴν παράστασιν, ὅπως τὸν παρεξήγησαν καὶ οἱ ἠθοποιοὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς.

Τὴν ἐπομένην ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Παραδείσου πάλιν, ἐν ἐκτάκτῳ συρροῇ ἐδιδάχθη Ἡ ἀκτίς ἐν σκοτεινίᾳ, τὸ προαγγελθὲν δράμα τοῦ κ. Κορομηλά. Ὁ δραματικὸς μας δὲν ἦτο ἀκόμη εἰκοσιτριῶν ἐτῶν, ὅταν συνέγραψε τὸ ἔργον τοῦτο· εἶνε δὲ πολὺ φυσικὸν καὶ εὐεξήγητον ὅτι τὰ δράματα, καὶ μάλιστα τὰ κοινωνικά, δὲν εἰμπορεῖ ποτὲ νὰ εἶνε τέλεια κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην. Θὰ ἦτο ἄδικον λοιπὸν νὰ κριθῆ ἐξ αὐτοῦ συγγραφεὺς τῆς σημερινῆς ἀξίας καὶ τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Κορομηλά καὶ μάλιστα ἀφοῦ Ἡ ἀκτίς ἐν σκοτεινίᾳ, διδασθεῖσα τῷ 1875 εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, δὲν ἐμφανίζεται διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς. Μὲ ὅλας τὰς προτερήματά του : φυσικότητα ἐν πολλοῖς, σκηνικὴν οἰκονομίαν, κοινωνικὸν σκοπὸν, θέμα ἐνδιαφέρον, διάλογον ζωηρόν. Ὁ κόσμος, ἀφόγως διδαχθὲν, τὸ παρηκολούθησε μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἠδονῆς· ἐκάλεσε τὸν ποιητὴν ἐν τέλει καὶ τὸν ἐχειροκρότησε δις, ἀπῆλθε δὲ ἀποκομίζων λαμπράς ἐντυπώσεις.

Ἀφοῦ ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων παρακολουθοῦμεν τὴν θεατρικὴν κίνησιν, τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας, πρέπει χάριν ἀκριβείας, νὰ αναφέρωμεν καὶ τοὺς Δύο Προεστοὺς τὸ κωμειδύλλιον τοῦ κ. Ζάννου, διδασθὲν τὴν π. Παρασκευὴν διὰ πρώτην φοράν ὑπὸ τοῦ θιάσου Πανοπούλου. Ἄλλως τὸ ἔργον τοῦ βραβευμένου κωμωδιογράφου δὲν θὰ ἤξιζε τὴν τιμὴν ἀπλῆς κἂν μνείας. Μίαν φοράν ἐν χωρίον τῆς Ἀττικῆς διήρουν εἰς δύο τὸ διδασκαλικὸν ζήτημα, τῶν μὲν ὑποστηριζόντων ἕνα δάσκαλον, τῶν δὲ μίαν δασκάλαν. Τὸ ἀστεῖον γεγονός τὸ ὁποῖον εἶχε διηγηθῆ τότε ἡ «Νέα Ἐφημερίς» ἐνέπνευσε εἰς τὸν κ. Ζάννον τὴν κωμωδίαν του, ὡς ἠθογραφίαν ψευδῆ, ὡς φάρσαν χονδροειδῆ, ἄνευ πνεύματος, ἄνευ πρωτοτυπίας, πεζὴν καὶ ἀναρὰν καὶ ἐν πολλοῖς βωμολόχον. Ὁ κόσμος ἔφυγεν ἐκ τοῦ θεάτρου κατηγανακτιζόμενος, ἀνεκινήθη δὲ ὑπὲρ ποτε τὸ ζήτημα τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναγκαιοτάτης πλέον νὰ κρίνῃ τὰ διὰ τὴν σκηνὴν ἔργα, ἀφ' οὔ οἱ διευθύνται τῶν θιάσων μέγχι τὸυδὲ ἐφάνθησαν ὀλως ἀκατάλληλοι νὰ ἐννοήσουν τί θύναται νὰ ἀναδιδασθῆ χάριν δοκιμῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, χωρὶς νὰ θεωρηθῆ ὡς προσβολὴ καὶ ἀσέβεια κατὰ τοῦ κοινού.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀγγλικὴ Φιλολογία καὶ Φιλοσοφία» ἐξεδόθησαν εἰς ἰδιαιτέρον τόμον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀποθανόντος Milsand, διάφορα αὐτοῦ ἄρθρα δημοσιευθέντα κατὰ καιροὺς—ἀπὸ τοῦ 1849-75—ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων καὶ πραγματευόμενα, ἐκτὸς τῶν περὶ τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας μελετημάτων καὶ διάφορα θέματα ἱστορικά, φιλοσοφικά, κοινωνικά. Τὰ καλλίτερα ἄρθρα τοῦ παρόντος τόμου,—διότι θὰ ἐκδοθῆ καὶ δεύτερος—εἶνε τὰ περὶ Τέννyson, Μπρόουινγκ, Ρήδ κτλ.

—Τοὺς ἐν Παρισίοις φιλολογικοὺς κύκλους ἀπασχολεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀναμειξῆς τῶν συγγραφέων εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Μπαρρές, δεγθέντος ἤδη βουλευτικὴν ὑποψηφιότητα. Οἱ ῥεπόρτερ τῶν ἐφημερίδων ἔλαβον τὰς περὶ τούτου γνώμας ὄλων τῶν φιλολογικῶν ἐξοχοτήτων. Οἱ περισσώτεροι ἀποκρούουν μετὰ περιφρονήσεως τὴν ἰδέαν τῆς πολιτικῆς, ἀλλ' ὁ Ζολᾶ σύμφωνος πρὸς τὸν Μπαρρές, ἐδήλωσεν ὅτι σκοπεύει νὰ πολιτευθῆ, μετὰ τὴν ἀπεπράττωσιν τῶν τριῶν τόμων τοὺς ὁποίους προστίθεται ἀκόμη νὰ συγγράψῃ μὴ θεωρῶν διόλου ἀσυμβίβαστον τὸ ἐπαγγεῖμα τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸ τοῦ πολιτευομένου.

—Ἐν Λονδίῳ ἐκδίδεται κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ Χούρτων Κόλλινς κριτικὴ μελέτη ἐπιγραφομένη «Σοφοκλῆς καὶ Σαιξπήρος», ἐν ἧ συγχρίνονται πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο τραγικοί.

Ἐπιδημοτικά

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἐπεδείχθησαν διάφοροι πλάκες φωτογραφίας ὑποδρυχίου, ληφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Μπουτὰν κατὰ μέθοδον ἀπλουστάτην. Ἀσκὸς πεπληρωμένος ὀξυγόνου διατρέφει ἀτμόσφαιραν κλειστήν. ἐν ἧ καίει μικρὰ λυγρία οἰσπνεύματος. Εἰς τὸ φῶς αὐτῆς ρίπτεται τὴν κατάλληλον στιγμὴν κόνις μαγνησίου καὶ εἰς τὴν αἰφνιδίως παραγομένην ζωηρὰν λάμψιν λαμβάνει τις μίαν στιγμιαίαν φωτογραφίαν. Ἡ ἐφεύρεσις εἶνε χρησιμοτάτη, διότι καὶ ὁ ἐλάχιστος ἄνεμος ρυτιδοῖ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καθιστῶσαν αὐτὴν ἀδιαφανῆ, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ φωτογραφηθῶσιν ἄνευ φωτός τὰ ὑπ' αὐτὴν ἀντικείμενα.

—Ἀνακοίνωσις τις γενομένη ὁμοίως ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν, ἐθεωρήθη ὡς ἐν βῆλινῃ σπουδαῖον πρὸς τὸν κατὰ τῆς γολέρας ἐμβολιασμόν. Ὁ ἰατρός Gamaleia κατώρθωσεν ἐντὸς ζωμοῦ καλλιέργειας πεπυκνωμένου καὶ πλήρους ἀλάτων μεταλλικῶν ναυξήσῃ τὴν μισματικὴν μεταδοτικότητα τοῦ βακτηριδίου, ὥστε δι' αὐτοῦ νὰ μεταδοθῆται ἡ νόσος εἰς κανίλους, περιστέρους κτλ. Τούτου τεθέντος, ἐλπίζεται ὅτι θὰ δυναθῆ καὶ νὰ τὴν ἐλαττώσῃ, ὅτε θὰ καταστῆ δυνατὸς ὁ δι' αὐτοῦ ἐμβολιασμός τοῦ ἀνθρώπου.

—Ὁ δόκιμος αὐστριακὸς γεωγράφος Χαλάζης, ἐπιχειρήσας κατ' ἐντολὴν τῆς αὐτοκρατορικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, περιοδεῖαν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον, ἠΠειροὺν καὶ Θεσσαλίαν, ἐπέστρεψεν εἰς Βιέννην καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τοῦ μαθηματικοῦ καὶ φυσικογράφου τμήματος τῆς Ἀκαδημίας ἀνεκοίνωσε τὰς παρατηρήσεις του. Περὶ τῆς ὀξυνοίας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων μίαν μόνην παρατήρησιν κάμνει· ὅτι πολὺ εὐκόλως κατώρθωσε νὰ πιστευθῆ ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀνεμίδος τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ νὰ τύχῃ ἐκτάκτων τιμῶν καὶ περιποιήσεων.